

El punt, 26 de juny de 2007

26 de juny: dia internacional contra la tortura

El dia internacional de suport a les víctimes de la tortura que se celebra el dia 26 de juny, és un bon dia per a fer balanç de quina és la situació a casa nostra i també de les iniciatives que s'han dut a terme per avançar en la seva eradicació.

Les dades publicades per la Coordinadora per la Prevenció de la Tortura apunten que la pràctica de la tortura i dels maltractaments té una dimensió preocupant pel que fa al nombre de denunciants recollits en el seu informe corresponent a l'any 2006. La xifra s'eleva a 610 denúncies en tot l'Estat espanyol, dels quals els Països Catalans comptabilitzen el percentatge més alt amb un total de 174 denúncies: 144 corresponents a Catalunya, 23 al País Valencià i 7 a les Balears.

Preocupant també és saber que des de començaments de segle la xifra de denúncies recollides és de 4196. Una xifra que probablement sigui més gran ja que l'informe no té en compte molts casos que no han estat prou acreditats ni d'altres que no han arribat mai a ser denunciats.

Els maltractaments ocorreguts a la Comissaria de Les Corts de Barcelona, prou coneguts a nivell mediàtic, i d'altres que no han tingut aquell ressò, són prou il·lustratius que el tema ens afecta com a país.

L'any 2006, però, ha estat també l'any en què l'Estat espanyol ha signat el Protocol Facultatiu contra la Tortura de l'ONU. Un mecanisme internacional amb ramificacions a nivell dels estats signataris que podria ser un important instrument de lluita contra la tortura.

L'element més destacable del Protocol és la creació de mecanismes de control internacionals i nacionals independents amb potestat per realitzar visites periòdiques en centres de detenció i amb potestat per fer propostes que enforteixin la protecció contra la tortura de les persones privades de llibertat. El text preveu la creació de mecanismes adaptats a l'organització d'aquells estats descentralitzats, com seria el cas de l'Estat espanyol. La data màxima per posar en marxa els mecanismes de prevenció era el dia 22 de juny de 2007.

El Protocol pot ser un bon instrument si s'aprofita la conjuntura per a fer les coses diferentment de com s'han fet fins ara i que, atenent les xifres apuntades més amunt sobre la pràctica de la tortura, es pot afirmar que els actuals instruments existents han servit de poc. La majoria de les entitats que, arreu de l'estat, treballen per l'eradicació de la tortura des d'àmbits diversos així ho han observat i, consegüentment han posat fil a l'agulla per tal d'elaborar una proposta de creació de mecanismes que garanteixi la seva transparència i independència de les institucions.

L'èmfasi en la independència del mecanisme el trobem en el mateix Protocol, una independència que és considerada necessària per garantir la seva

efectivitat. Aquesta independència s'hauria de traduir en el fet que el mecanisme estigués format per persones provinents de la societat civil: juristes, metges, forenses, psicòlegs, treballadors socials, especialistes en drets humans i sistemes penitenciaris i representants del món acadèmic i d'ong.

El que es mou, malauradament, no va en aquest sentit. En declaracions recents el ministre de Justícia, ha anunciat que s'ajornarà la implementació del Protocol i, també que, després de converses mantingudes amb la societat civil, s'està considerant la figura del Defensor del Pueblo com a futur mecanisme de prevenció de la tortura.

Cal denunciar la falta de transparència per part del ministeri en tant que no és cert que s'hagi tingut en compte l'opinió de les entitats de drets humans, i així mateix denunciar que la figura del Defensor del Pueblo no respon als criteris d'independència exigits pel protocol. Cal recordar unes declaracions d'Enrique Mújica dient que "Amnistia Internacional ha denunciat maltractaments i tortura a detinguts per part de les forces de seguretat i jo li asseguro que són totalment falses".

A Catalunya les converses entre la societat civil i les institucions públiques i polítiques tampoc no ha acostat posicions a l'hora de consensuar el futur mecanisme de prevenció de la tortura. És necessària també la voluntat política per avançar en l'eradicació de la tortura a casa nostra, i més davant d'una oportunitat com la de la implementació del protocol, oportunitat que no es pot desaproveitar.

Maria Ferrer i Bego Casado
Associació Memòria Contra la Tortura
<http://www.proutortura.net>